

1770, 27.

QVAESTIO
 IVRIS CONTROVERSI
 AN
 NEGOTIORVM GESTOR
 TENEATUR
 PRAESTARE CASVM
 FORTVITVM

QVAM
 ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
 PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESSOR. PVBLIC. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.
 ET SOCIETAT. LITER. DVISBVRG.

SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE XXVIII. IVLII. ANNO CIOICCLXX.

PVBLCICE DEFENDET

CAROLVS GOTTFRIED HVBRIG

SCHWERT. LVSAT.

LIPSIAE

LITERIS RVMPFIIS.

OPERTIO
IVRIS CONTOVERSI

INSTITUTIONVM GESTOR
TENEATVR
PRAESIDIARI CASVM
FORITVM

ILLUSTRISSIMO ORDINE ORATO
MAGISTRO

D. CHRISTIANO HENR. BRENNING

IN AVDIENTIA P. PETLII

CAROLVS COLLEGIUM H. H. H.

AN

NEGOTIORVM GESTOR
TENEATUR PRAESTARE CASVM
FORTVITVM.

§. I.

Est omnino multum difficultatis de-
finiendi culpas, quibus gradus po-
suere Icti, ad quem videlicet modum
in singula causa culpa praestanda,
quamue diligentiam singula causa re-
quirat. Ita de culpa praestatione in *negotiorum gestio-
ne* multum disputatum est, vtrum mediam diligentiam
seu boni patris familias in alieno negotio gratis spon-

A 2

te

re peragendum suscepto negotiorum gestor adhibere, sicque quam vocant leuem culpam praestare debeat; an vero exactissime diligens negotiorum gestor obligatus sit damnum sarcire culpa adeo leuissima datum, quae utique verissima mihi videtur sententia. Sed tacitus hanc praetereo doctam litem ab aliis doctis viris acute doctaeque expositam. Nobis ergo ea tractanda erit quaestio, an et in quibus speciebus ad praestandum damnum, quod casu fortuito contigit, in re atque negotio alieno a negotiorum gestore tractato, ipse negotiorum gestor teneatur. Hanc breuiter examinabimus controuersiam.

§. II.

Solum est humanitatis officium, quod peragit, qui alterius suscipit negotia. Et cum velint leges, ne cui officium damnosum sit, nonnullis iam admodum durum videbatur, negotiorum gestorem ad maiorem obligare diligentiam, quam ordinariam: quid ergo dicamus de casus praestatione, qua, si ad eum ferendum negotiorum gestor teneretur, efficeretur, ut aliorum negotia plane indefensa manerent, nisi procurator a negotii domino constitutus. Dein trita regula est, *casum in nullo negotio praestari*, magisque leges ponunt, ut *casum dominus sentiat*. Quapropter dubium non est, quin negotiorum gestor in regula a casus fortuiti praestatione immunis pronunciandus sit. Hinc apud *VLPIANVM in*

L. 10. §. 1. ff. de Negot. gest. legitur: Sufficit, si vituliter gessit, et si effectum non habuit negotium et ideo si insulam fulsit, vel seruum aegrum curauit: etiam si insula exusta vel seruus obiit, ager negotiorum gestorum. Neque alienus ab hac opinione est CAIVS L. 22. ff. eod. Ait: Sive hereditaria negotia, sine ea, quae alicuius essent, gerens aliquis necessario rem emerit: licet ea interierit; poterit, quod impenderit, iudicio negotiorum gestorum consequi: veluti si frumentum aut vinum familiae parauerit, idque casu quodam interierit: forte incendio, ruina.

§. III.

Haec quo certiora sint, tamen regulam formant, quae interdum suum perdit officium. Dantur enim exceptiones, quae quidem non tollunt regulam, at subuertunt. De his ergo speciebus agendum est. Duo potissimum sunt themata, in quibus in aliis negotiis casus utique praestandus, nec eum sentiat dominus. 1) Si culpa praecedat, quam sequatur casus. 2) Si pacto casus praestatio promissa. Iam videamus, an et haec obtineant in negotiorum gestione.

§. IV.

Debet I. casus praestari, si culpa praecedat. Neque dubitandum est; idem hoc obtinere in negotiorum gestione. Adprobant hoc adeo iudicium ipsa legum atque iuris capita. Elegans caput est PAVLI in L. 13. ff.

A 3.

de:

de Negot. gest. Ait: Debitor meus, qui mihi quinquaginta debebat, decessit. Huius hereditatis curationem suscepi (sc. tanquam negotiorum gestor) et impendi decem. Deinde redacta ex venditione rei hereditariae centum in arca reposui, haec sine culpa mea perierunt. Haec facti species. Pergit ICtus ad dubiam exinde exhibitam quaestionem: *Quaestum est, an ab herede* (scil. debitoris mei, cuius negotia gessi in curata illa hereditate, quippe quae iacens adhuc defuncti personam sustinet,) *qui quandoque extitisset vel creditam pecuniam quinquaginta petere possim vel decem, quae impendi:* illa videlicet quinquaginta actione ex mutuo vel alia, haec negotiorum gestorum contraria. Ita quaestio dubia, quae tacite in se continet alteram: num potius egomet creditor, ob culpam meam, quod creditum non deduxerim atque, quod potius illam pecuniam reposuerim, ipsemet casum ferre debeam, non vero heres. Pergit amplius ad dubitationis examen: IULIANVS scribit: *in eo verti quaestionem; an iustam causam habuerim seponendorum centum.* Subintelligendum praeterea, an iusta potius defuerit causa, cur seposuerim eam pecuniae summam. Iulianus ergo primum respondet ad eam distinctionis speciem, quam in mente retinuerat. Nam, inquit, *si debuerim et mihi et ceteris hereditariis creditoribus solvere; periculum non solum sexaginta, sed et reliquorum quadraginta {millium} me praestaturum; decem tamen, quae impenderim retenturum, (id est sola nonaginta restituenda.)* Haec ita, vt quis haesitare possit. Quid enim millia hic faciant? Forsitan non improbe TAV-

RELLIVS

KELLIVS hoc signum { } adiecit, vt superfluum verbum *millium* excluderet. Neque tamen plane deest ratio, qua excusari possit Iulianus. Quid enim, si ipse IC-tus in mente scribens HS. habuerit, facile fieri poterat, vt excideret verbum *millium*, quippe haec vox plerum-que subintelligenda. Sed lusus est. Haec ergo non morantur. Ad quid! quae illa computatio. Primum periculum fert negotiorum gestor non sexaginta solum, sed et reliquorum quadraginta, et sic totius summae, scilicet centum. Paulo post retinet decem et restituit nonaginta. Haec sibi videntur aduersari! Sed salua res est. Duplex in me persona deprehenditur, et creditoris et negotiorum gestoris. Negotiorum gestor primum vtiliter decem impendo ad haec restituenda tenebatur he-res, qui post aditam debitoris hereditatem negotii domi-nus videbatur. a. L. 10. §. 1. ff. de Neg. gest. et eum a domi-no negotii petere possem, retinere potero et nonaginta tantum heredi restituere. Cum vero perierint integra cen-tum, decem retinendo, nihil consequor, sic horum decem fero periculum. Et cum ob culpam commissam casum sentiam, teneor nonaginta restituere, sic fit, vt et quinquaginta, quae defunctus debebat, periculum: hinc sexaginta cum reli-quorum quadraginta periculum simul sentiam. Non ergo vt creditor periculum fero, sed si vt negotiorum gestor no-naginta restituerim ferendo casum de rebus, quae culpa perierant, quinquaginta credita consequi possum condi-tione certi ex mutuo vel alia personali actione pro quali-tate debiti, sed consequendo quinquaginta, nihil
 conse-

consequor, quippe ut negotiorum gestor prius restitueram.

§. V.

Iam pergit IULIANVS apud PAVLVM. c. l. ad alteram distinctionem: *Si vero iusta causa fuerit, propter quam integra centum custodirentur; veluti si periculum erat, ne praedia in publicum committerentur, ne poena iraeclitiae pecuniae augeretur, aut ex compromisso committeretur; non solum decem, quae in hereditaria negotia impenderim, sed etiam quinquaginta mihi debita sunt, ab herede me consequi posse. i. e. cum culpa desit imputanda, res perit suo domino sc. heredi.* Hinc et negotiorum gestor repeto decem et creditor peto debitum.

§. VI.

Neque videtur alia causa, quam culpa esse, cur PROCVLVS apud POMPONIVM in L. ii. ff. de Neg. gest. negotiorum gestorem ad ferendum casum damnet. Verba Icti sunt: *Si negotia absentis et ignorantis geras: et culpam et dolum praestare debes.* Sed PROCVLVS, interdum etiam casum praestare debere: veluti si NOVVM NEGOTIVM QVOD NON SIT SOLIVS ABSENS FACERE tu nomine eius geras: veluti venales novitios coemendo, vel aliquam negotiationem ineundo. Nam si quis damnum ex ea re secutum fuerit, te sequetur, lucrum vero absentem. Plerumque singularem constituunt causam casus praestandi interpretes, videlicet, si insolitum negotium gerere susceperit. Sed quis non videt et culpam in hac specie interuenire. Qui enim nego-

negotium, quod alter gerere solitus non est, non gerit alterius negotium. Hinc sibi imputare debet, si postea sperata utilitas ex insolito illo negotio deficit inque locum utilitatis damnum evenit, atque frustra et labor et pecuniae impensae sunt. Neque dici potest, utiliter gessisse negotium alienum, quod alter gerere solitus non est. Et cum utilitas a parte gestoris fundamentum sit obligationis; consequitur, eum non posse repetere impensas; imo vi oppositi, si damnum in eum redundet, cuius nomine negotium insolitum suscepit gestor, recte de eo damno, quamvis fortuito casu contigerit, tenebitur.

§. VII.

Demum II. pergimus ad alteram damni praestandi causam, scilicet ad *pactum*. Qui enim promisit in se suscepturum fatale damnum, is dein recte ex promisso tenebitur. Nihil moneo de pacto eiusque effectu, si ipsi contractui adjiciatur in continenti, vel si ex intervallo. Haec subtilitas Romana usu non omnino frequenteratur. Sed quid nobis negotii erit cum pacto in negotiorum gestione, qui ignorantis negotia gerimus. Quomodo paciscamur cum eo, qui ignorare debet, nos eius gerere negotia? Quare non plane a re ipsa alienum est in hac causa BYNKERSHOEKII in *Observ. L. I. cap. VII.* iudicium. Ait: *Imo id pactum, utpote ab negotiorum gestione alienum et remotum, gestorum obligare negat ratio. caet.* Hoc vero non obstante DIOCLETIANVS et MAXIMIANVS AA. in *L. 22. C. de negot. gestis.* Eulogio cuidam expresse rescripserant: *Negotium gerentes alienum non interveniente spe-*

B

ciali

ciali pacto, casum fortuitum praestare non compelluntur. Vexauit hoc rescriptum acutum Bataui ingenium, qui propterea corruptum illud arbitratur, maxime in verbis *interueniente speciali pacto*. Librarius ergo culpam ferat, quem vt probabilius accuset, arbitratur P. cum F. submutatum fuisse, et legendum *interueniente speciali facto*. Non quidem nego, emendationem commendare modestiam, nego vero et necessitatem emendationis. Neque ex iis argumentis, quibus suam defendit emendationem, eidem calculum adderem, quippe putat, literas P. et F. saepe in libris iuris ciuilis commutari, prouocans ad *L. 4. §. 1. C. de Advoc. diuers. iudicum.* vbi pro *puncti solatia* legendum censet *functi solatia*. Docuit me quidem historia Pandectarum florentinarum, huiuscemodi scribendi vitia a graeculo librario in his commissa, permutatis inter se literis; sed nescio, an recte ad MSpta Codicis detur conclusio. At, quamuis hic ob breuitatis studium non liceat disputare contra emendationem *L. 4. cit.* quam non magis necessariam censeo, tamen nihil probat hoc exemplum in defensione emendationis ad *L. 22. cit.* Nec me mouebit autoritas *Cheuallonianae* editionis, quam superat autoritas librorum graecorum. Confirmant me maxime in lectione communi LIBRI BASILIKΩN *Lib. XVII. Tit. II. L. 22.* qui sensum exhibentes, eadem lectione vsi, quem locum et excitat *Bynkershoek*. Verba sunt: *εἰ μὴ ἰδικὸν περὶ τούτων γένεται σύμφωνον.* Debet ergo adesse conuentio, ex qua casus praestatio venit. Fateor quidem, emendationem *Bynkershoekianam* reddere faciliorem interpretationem,

tionem, quippe lex de ea specie ageret, quam supra §. VI. exposuimus; nihilominus tamen videamus, an dentur species, ad quas rescriptum applicari poterit. Rem ita fingo: Eulogii negotia absentis quis gesserat, v. c. colendo agros, redux expectaturus messëm gestor de ratihabendo interpellabat priuatim atque expensarum restitutionem vrgebat. Negabit ratihabere negotium, quod adhuc ignorabat, an vtiliter gestum, Eulogius expectaturus messëm sicque gesti negotii euentum, nisi pacto casum in se susciperet gestor. Hic vtique promittit, se praestitutum casum. Quis dubitat, si postea contra Eulogium agat, posse exceptione pacti repelli, si casu vtilitas intercepta sit. Quod si ergo tale pactum non interuenerit, et negotium vtiliter gestum, ad ferendum eãsum fortuitum negotiorum gestor compelli nequit, quin potius negotiorum dominus actione contraria conuentus condemnari poterit in expensarum restitutionem. Non itaque incidimus in eam facti speciem, quam reprobauit Batauus, qua qui olim gesserat, dein cum domino paciscitur. Nos de eo loquimur, qui gerens negotium alienum paciscitur cum domino ratihabituro. Neque stultitiam pacti accusarem ex argumento, quod in lege scriptum *negotium gerentes alienum*; facile enim patet ex *L. 23. ff. de neg. gest. negotia gerens significare negotiorum gestor*. Hic non ad praesentiam peragendi negotii respicitur, sed ad obligationis effectum. Nam, nec is amplius gerens est, qui compellitur ad damnum resarciendum, tunc enim iam gesserat negotium. Neque
huic

huic pacto obesse putarem sententiam *L. 72. ff. de contr. empt.* Quae enim PAPINIANVS disputat de pactis venditionibus adiectis ex interuallo, vix nostram tangent causam. Nam nihil immutatur augendo in negotiorum gestione, quae in facto consistit tantum, nec praesupponit partim prius consensum, vt in venditione, sed auget tantum negotii naturale, quod semper pacto mutari potest. Secus in exemplo *L. 72. cit.* in qua pretium immutatum pacto. Pretium vero determinatum et certum constituit substantiam emtionis. Eo ergo mutato, noua fit emtio, quod et obseruauit Ictus. Quapropter cum species fingi possit, qua interueniat pactum in negotiorum gestione, putauerim, saluam legis esse lectionem suffultam autoritate graecorum.

§. VIII.

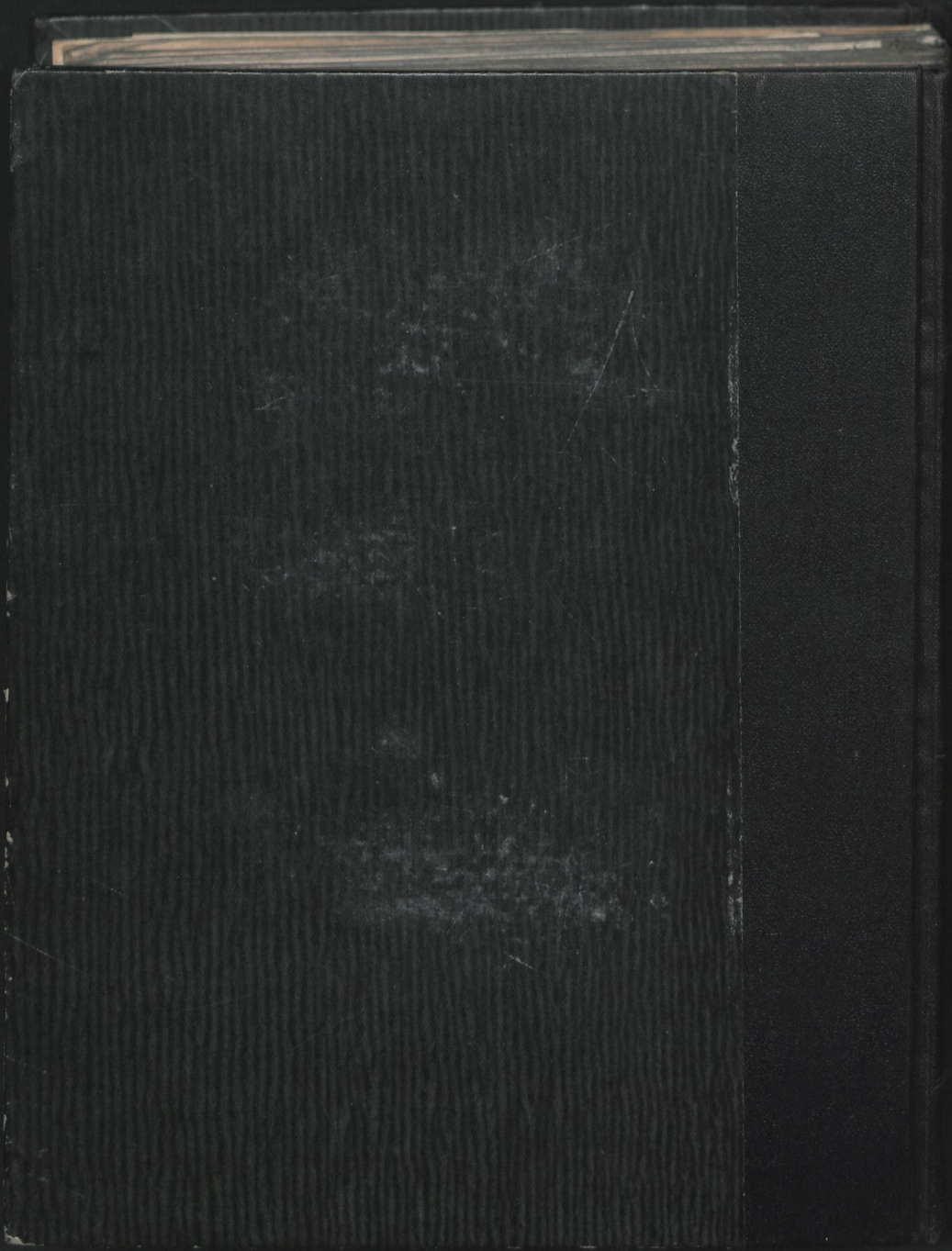
Sed quid dubitemus hodie de huius explicationis applicatione, qui scimus, pactum quandocunque initum, solum si deliberatus paciscentium animus fuerit, firmissimam producere actionem.

T A N T V M.

VD18

ULB Halle 3
007 208 200

8913

1770, 27.

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
AN
NEGOTIORVM GESTOR
TENEATVR
PRAESTARE CASVM
FORTVITVM

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESSOR. PVBLIC. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITER. DVISVVRG.

SOCIO
IN AVDITORIO PETRINO

DIE XXVIII. IVLII. ANNO MDCCCLXX.

PVBlice DEFENDET
CAROLVS GOTTFRIED HVBRIG
SCHWERT. LVSAT.

LIPSIAE
LITERIS RYMPFIIIS.